

ÂYETLER
ve
HADÎSLER

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

İstanbul

1430/2009

İÇİNDEKİLER

DİBÂCE.....	1-24
HÜVE.....	25-30
ALLAH.....	31-44
ALLAH'IN CEMÂLİ.....	45-49
HZ. MUHAMMED.....	51-62
EHL-İ BEYT.....	63-71
VAHİY-İLHAM-BEYAN-MUHADDESUN.....	73-81
VELÂYET.....	83-106
MİRAC.....	107-113
MÜRŞİD.....	115-121
ZAMANIN SAHİBİ.....	123-126
EHL-İ MAĞRİB.....	127-130
NAMAZ.....	131-136
ZİKİR.....	137-146
DİN BİRDİR.....	147-156
ŞEFAAT.....	157-162
SAK.....	163-165
KADER.....	167-170
MABUDİYYET-ABDİYYET.....	171-176
NEFİS.....	177-184
İSLÂM'DA KADIN.....	185-195
ZENGİNLİK-FAKİRLİK.....	197-201
FAİZ.....	203-207
BİDAT.....	209-214
ŞİRK.....	215-217
HACC.....	219-222
KİYAMET.....	223-242
SONSÖZ.....	243-246
LÜGATÇE.....	247-256

D Î B Â C E

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Kur'an sözü Allah sözüdür, hadisler ise Peygamber sözüdür diye bir ayırım yapılmaktadır, Kur'an'ın Allah sözü olduğunu bizzat Peygamberimiz buyurmuştur.

'Hz. Muhammed (s.a.v) bir elçi idi; geldi vazifesini yaptı ve gitti' denmektedir. Allah'ın bu ilâhî tatbikatını bu kadar basite indirgemek doğru olmasa gerekir. Bu sözler, bu hususu fiiliyatla bilmeyenlerin sözüdür.

Allah'ımızın bugün lütfetmiş olduğu terakki ve anlayış ile bu konuların idrak edilmesi daha doğru olsa gerekir. Peygamberimizin havadan nutketmediğini de, bizzat Kur'an bildirmektedir.

Necm sûresi 3-4. âyetlerinde,

"Ve ma yentıku ani'l heva in hüve illa vahyün yuha."

"Ve nutketmez havadan Hüve illâ vahyolunan bir vahiydir." buyrulmaktadır.

Bu durum karşısında Hz. Muhammed (s.a.v)'in söz-

lerinin Allah sözü olduğunu bizzat Kur'an tasdik ediyor demektir.

Nisa sûresi 80. âyetinde,

"Men yutî'rresule fekad eta'allah'e ve men tevella fema erselnake aleyhim hafiyzan"

"Resûle itaat eden kimse muhakkak Allah'a itaat etmiştir. Ve yüz çeviren kişiye de, artık seni muhafaza edici olarak onun üzerine irsal eylememişizdir." buyrulmaktadır.

O halde, Peygamberin her sözünün Allah'a ait olduğu Kur'an'da işaret buyrulmuştur; hadisler ise, Kur'an âyetlerini açmak ve anlatmak için ifade edilmişlerdir.

Hûd sûresi 1. âyetinde,

"Elif lam ra kitabün uhkimet ayatühu sümme fussilet min ledün hakiymin habiyrin"

"Elif Lam Ra. Hû'nun âyetleri tahkim edilmiş sonra da ledünden (Hüve'nin indinden) tafsilatlandırılmış hakîm, habîr bir kitaptır." buyrulmaktadır.

Âyetteki "**ledünden tafsilatlandırılmış**" beyanı

Peygamberimizin buyruklarını işaret etmektedir. Kur'an'ın ledünden tafsilatlandırılması hadislerdir. Peygamberimiz Hüve'nin görüldüğü gönül noktası olarak ilm-i ledün sahibi olduğu için, Kur'an onunla tafsilatlandırılmıştır.

Peygamberimiz 23 yıl boyunca inzal olunan Kur'an'ı yazdırmış ancak hadisleri yazdırmamıştır. Çünkü hadis-i şerifler bir izah, bir anlatım ve bir bilgidir. Ama Kur'an-ı Kerîm bir hükümdür ve kat'i bir talimattır. Bu noktalara dikkat ederek Kur'an'ın açıklayıcısı olarak âyetlere tekabül eden bazı hadisleri yazmayı murat ettik.

Hz.Peygamberimizin sözleri muhkemdir. Müfessirler bu noktaya dikkat etseydi hakikate daha yakın olurlardı.

Bir hadis-i şerifte Peygamberimiz; "**Benden gelenleri Allah'ın Kitab'ına arz ediniz. O'na uygun ise ben söylemişimdir. Şayet ona aykırı ise ben söylememişimdir.**" buyurmuşlardır. (*Aclunî, Keşfu'l-Hafa Suyuti, Miftah,16*)

Sevgili Efendimiz; "**Bana âit bir hadis duyduğunuz zaman, kalbleriniz onu tanır, tüyleriniz ve tenleriniz ona yatıştır ve onu kendinize yakın görürsünüz. İşte ben o hadise hepimizden daha yakınam. Yine benden bir hadisi duyduğunuz zaman, kalbleriniz onu reddeder tüyleriniz ve tenleriniz**

ondan ürperir ve ondan uzak olduğunuzu görürsünüz. İşte o hadise, ben hepinizden daha uzağım."

buyurmuşlardır. (*Ahmed b. Hanbel, Müsned, V, 425; İbn Hibban, Sahih, 1, 264; Buhârî*)

Sevgili Efendimizin hadislerini Kur'an'ın açıklaması olarak görmek icap eder. Kur'an'ı en iyi açıklayan, tefsir eden ve bilen peygamberimizdir; çünkü Kur'an'ı bizzat kendisi yazdırmıştır. Buna mukabil müfessirlerin çoğu, '*Allah sözü ile Peygamber sözü ayrıdır*' demektedirler.

Kur'an tefsiri yapan müfessirler tefsirlerini neye göre yapmaktadırlar? Yapılan tefsirler eğer akıl noktasından değerlendirilirse, o zaman hâşâ akıl Kur'an'ın üstünde olmuş olmaz mı? Eğer akıl ile maneviyat olsaydı vahiy ile gelen peygambere lüzum kalmazdı.

Hadislerin sadece ravi zincirine ve senede göre değerlendirilmesi doğru olmasa gerekir; hadislerin ilâhî hakikate göre değerlendirilmesi daha doğru olur. Peygamberimizden rivayet edilen her hadis mânâ yönünden incelenmeden tefsir yahut tevil edilmeye çalışılmıştır. Hâlbuki Sevgili Efendimiz; "**Benden nakledilen sözler Kur'an'a uygunsa ve insanlığın hayrına ise benimdir,**" buyurmuştur. Bu durumda hadislerin Kur'an'ın özüne ve ruhuna uygun olması icap eder.

Bu hadiste Peygamberimizin zikrettiği, "**Kur'an'a uygun**" ifadesi Rabbimizin arzuyu ilâhîsini işaret etmektedir. "**İnsanların hayrına**" ifadesinde ise şöyle bir hususiyet olsa gerekir: Bir şeyin insanların hayrına olup olmadığını ancak Allah bilir. Çünkü geçmiş zaman ile bugünkü yaşam şartları arasında pek çok fark olduğu hakikattir. Ancak Kur'an'ın her zamana ve zemine uyduğu ve insanların hayrına olduğu aşikârdır.

Hadisler ilham ve beyan alan velâyet gönüllerinin tasdiki ile bilinirse, bu daha doğru bir biliş olur. Velâyet gönülleri bir hadisin sahih olup olmadığını ve o zamana göre nasıl anlaşılması lazım geldiğini, Allah'ın lütfettiği ilham ve beyanlar ile bilirler.

Bir hadisin sahih olup olmadığı konusunda ravi zincirine bakmak yerine ilhama ve Kur'an'a göre bir değerlendirme yapılırsa bu daha doğru olur. Birçok kimse işine gelmediği için Kur'an'ı hadisler ile birlikte mütalaa etmemiştir.

Sevgili Efendimiz: "**Benim hakkımda da bildiğiniz dışında sözden kaçının. Kim bana bile bile yalan nisbet ederse ateşteki yerini hazırlasın,**" buyurmuşlardır. (*Tirmizi, Tefsir 1, 2952*)

Sadece ravi zinciri esas alınarak yapılan hadis çalışmaları netice vermemektedir. Nitekim '**kırk hadis**' çalışmaları netice vermemektedir.

lışmalarında sahih olmayan hadislerin kullanılması durumunda bu çalışmalardan nasıl bir netice beklenmektedir?

Hz. Aişe Validemizden rivayet edilmiştir ki; **"...Onun ahlâkı Kur'an'dır."** Peygamberimiz Kur'an'ı yaşamıştır. Her hali, her konuşması onun Kur'an'ı yaşadığını göstermektedir. O halde bu anlatımlardan sonra hâlâ *'Kur'an sözü başka, Peygamber sözü başkadır'* demek ilâhî ilimde eksikliklidir.

Bu kitap bu konuları açıp anlatmak amacına matuf olarak hazırlanmıştır. Her sûre ve âyet için hadisler vardır. **Kur'an âyetleri ile hadislerin sanki ikizlermiş gibi, biri diğerinin tefsiri ve açıklaması olduğu görülecektir.**

Mürşidimiz Hz. Mehmed Ali Bey bu konu ile ilgili olarak şöyle buyurmaktadır: **"Günlerin birinde bir zâtın bana gösterdiği bir defterdeki şu cümleyi aynen şöyle hatırlıyorum: "Hazret-i Peygamberimiz Cenâb-ı Muhammed'in sözlerini, yani ehadis-i nebeviyyeye Kur'an denilse küfür olur."** Kendisine dedim: **Bu cümleyi nereden kaldırdınız?** Cevaben: *"Bir Kur'an tefsirinden, tefsiri yapan da ulemadan bir zât,"* dedi. Kendisine dedim: **"Bu yazdığınız cümle yanlıştır. sizi dalâlete düşürür. Çünkü Cenâb-ı Muhammed'in ilâhi hakayık ve İslâm dini hususlarında buyurmuş oldukları sözler hep ilâhî ilhamlardır. Vahy-i**

Hakladır. Ve buna da senedimiz Kur'an'daki Şu âyettir: "Vema yentiku anilheva in hüve illâ vahyün yûha" Yani Muhammed (s.a.v) havadan nutk etmez. İslâm dini hususlarında her ne derse ilâhî ilhamladır. Allahü Tealâdan vahyolunmuştur. Bunu anlamayan ve Kur'an'ı tefsire kalkışan birine de ulemadan biri demem. Nazar-ı dikkati-nize celbederim diye ilâve ettim.

Kur'an Cenâb-ı Muhammed'in vücûd kitabıdır. Bu pâk-i zât kendi vücud kitabını Cenâb-ı Hakla okumuş, yani Cenâb-ı Hak kendisine öğretmen olarak okumuştur ve Rabbini bulmuş bilmiş ve ilâhî kemalâtına sahip olmuştur."

'Kur'an Allah sözüdür, hadis peygamber sözüdür' denilmesindeki husus, Allah ile peygamberi birbirinden ayrı mütalaa etmek olsa gerekir. Hâlbuki Kur'an'ın Peygamberin sözü olduğunu bizzat Kur'an beyan etmektedir.

Hâkka sûresi 40. âyetinde,

"İnnehu lekavlü resülin kerim"

"Muhakkak ki (Kur'an) kerim bir Resûl'ün sözüdür" buyrulmaktadır.

Peygamberi reddetmekte sinsi bir amaç güdülmektedir. Verilen bu ters mesaj ile insanlarda şüphe ve tereddüt oluşturulmak istenmektedir.

Nitekim son zamanlarda Hz. İsa'ya yönelik olarak yapılan ve onun yaşayıp yaşamadığı hakkındaki tartışmaların bir benzerinin İslâm'da da tatbik edilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bu fikir maalesef günümüzde artarak devam etmektedir. Peygamber aradan çıkarılırsa Allah ile ünsiyet nasıl sağlanacaktır?

Allah'ımız varlıklar ile münasebetini "**İnsan**" ile tatbikata koymuştur. Allah'ın programı böyle tatbik olmaktadır. O "**İnsan**" ortadan kaldırılırsa, insanın Allah ile olan münasebeti kesilir. O insan ile olan münasebetin kesilmesi ile meydana gelecek olan akıbetin ne olacağı ise Kur'an'da pek çok âyette anlatılmaktadır.

Peygamberler ve varisi olan Zamanın İnsanı aralarında oldukça Allah o kavme rahmet lütfeder. Kur'an'da helâk olduğu zikredilen kavimler peygamberleri aralarında iken ceza görmemişlerdir. Ancak peygamberleri onların aralarından çıkınca azap görmüş ve diyarlarında helâk edilmişlerdir. O zaman bugün peygamberi kabul etmeyen ve Allah'ın "**İnsan**" ile yaptığı tatbikatı reddeden kimseler bu şekilde yaparak kendi akıbetlerini hazırlamış olmuyorlar mı? Bu, **İnkılâb-ı Kebir**'e gidişi göstermektedir.

Zamanın İnsanına Uymak

Kur'an Allah'ımızın nâsâ bir rahmet olarak irsal eylemiş olduğu çok hususi bir ikram-ı ilâhiyedir. On beş asırdır orijinalliğini muhafaza ederek her asra feyz vermesi ile ilmî ve dünyevi hakikatleri içinde barındırdığı görülmektedir. Bu ilâhî hakikatlerden insanların daha kolaylıkla istifade edebilmesi için Efendimiz hadis-i şerifleriyle bilgiler lütfetmiştir. Fakat insanlar Allah'ın ikramı olan Kur'an'daki bu hazineleri ve güzellikleri bir kenara bırakıp dünyevi çekişmeler içinde bocalayıp durmaktadır.

İslam'da anlatılan her şey pek çok şekilde ifade edilebilir. Çünkü her zaman diliminde yeni bir anlatım ve idrak lütfedilir. Onun için İslam'da her Zamanın İmamı'na yani "**İnsan-ı Kamil**"ine uymak gerekir. Nitekim hadis-i şerifte "**Zamanın İmamına tâbi olunuz,**" buyrulmuştur.

Her zaman dilimi Allah'ın arzusuna göre idrak edilmelidir. Çünkü o zamanın imamının yorumu kendi zamanında olduğu gibi, her zaman içindeki insanlara da bir rahmettir.

İsra sûresi 71. âyetinde,

"Yevme ned'u külle ünasin biimamihim"

"Her insan topluluğunu imamları ile davet ettiğimiz gün..." buyrulmaktadır.

Bu konuda Allah'ın her zaman için bir "**İnsan**" irsal eylediği düşünölmelidir. İrsal olunan peygamberler ve veliler Allah'ımızın o zamanda kendisinin nasıl idrak edileceğini bildirmek ile vazifeli olan gönöllerdir. Bu husus Allah'ımızın velâyet tatbikatı ile ilgilidir ve Allah'ın namütenahi olduğunu anlatmaktadır.

Velâyet, Allah'a kayıt konulamayacağını ve sadece dünya hayatı ile kısıtlanamayacağını anlatmaktadır. Ancak müfessirlerin dini sadece dünya yaşamına göre ifade etmeye çalışmaları bu hususu kısıtlamakla beraber, ifade de yetersiz kalmakta ve manevî gelişmeye mani olmaktadır.

Hadisler her zaman içinde o zamanın insanı tarafından ifade edilip anlatılmıştır. Bugüne kadar da böyle devam etmiştir. Bu bakımdan hadislerin de Kur'an-ı Kerîm gibi her zaman içindeki tefsir ve anlatımını o zamana yardımcı olması bakımından kabul etmek lazımdır. Onun için velâyet nokta-i nazarından araştırılıp tetkik edildiği zaman günümüze uygun bir ifade ve anlatım gerekir. Bu da ancak zamanın risalet noktasına sahip olan "**İnsan-ı Kâmil**"in yaptığı teville ve yoruma müracaat ederek idrak edilebilecek bir husustur.

Velâyet, hadis-i şerifleri ravi zincirine göre değil kendinde zuhur eden ilâhî beyan ve tasdik ile idrak edip intikal ettirir.

Kur'an âyetlerinin anlaşılmasında sebep-i nüzul meselesi yanlış olarak aksettirilmektedir. *'Bir takım olaylar oldu da onun için bu âyetler indirildi ve bu hadisler söylendi'* demek mümkün olmasa gerekir.

Âyetleri, hadisleri ve bunlarla ilgili olayları Allah'ın bir programı olarak düşünmek gerekir. Yani âyetlerin ve hadislerin sebebi olarak düşünülen olaylar, âyetlerin açıklanması ve insanlar için daha kolay anlaşılması bakımından Allah'ın tatbikatları olarak kabul edilmesi gerekir.

Hadis-i şerifler aynı zamanda Kur'an'daki ilâhî hakikatlerin nasıl tatbik olunacağını anlatmıştır. Ve bu meydana hadis-i şeriflerin daha iyi anlaşılabilmesi, örnek teşkil etmesi ve hatırlanabilmesi için olayların zuhuru ile tatbikat yapılmıştır. Manen idrak edilsin diye sadece ilmen değil, şeklen de gösterilmiştir.

Hz. Muhammed (s.a.v) bütün zamanlar üzerine irsal olunmuş resuldür. Çünkü O Allah'ın bir ismidir. Her an O'nunla beraber yürüyoruz. Ve biz O'na sonsuz şükür ve teşekkür ediyoruz.

Allah'ın Muhammed (s.a.v) ismi ile görünmüş ol-

duğu gönül noktası olan Sevgili Efendimiz Kur'an-ı Kerîm'de bahsedilmiş olan hususiyetleri ayrıca tefsir etmiş, yani insanlığın anlayacağı şekilde açıklamıştır ki, Kur'an tefsiri Efendimiz tarafından yapılmıştır.

Kur'an kıyamete kadar her zaman dilimine hitap edecek bir şekilde hazırlandığından bir hususiyet arz etmektedir ki, her zaman için tefsir gerekir.

Nitekim Kur'an'da anlaşılmayan hususları Peygamberimiz gâyet açık bir şekilde hadis-i şeriflerinde belirtmiş olmaktadır. Bu durumda konunun nasıl anlaşılması lazım geldiğine dikkat etmekte fayda vardır, çünkü Allah'ın ilm-i ilâhîyesinde ikilik yoktur birlik vardır; yani tevhid vardır.

Peygamberimize lütfedilen gelecek haberlerinden bahseden âyet ve hadisler her zaman diliminde o gün Allah'ın arzusu nasıl ise zamanın İnsan-ı Kamil'inin gönlünde açılır ve izah edilir. O zaman dilimi gelmeden âyetin ve hadisin tefsiri tam olarak anlaşılamaz. Eğer geleceğe dair bilgiler tam olarak bilinmiş olsaydı, o zaman Allah'ın Musavvir'indeki arzu tamamlanmış olurdu ve kıyamet kopardı. Bu durumda Kur'an âyetlerini ve hadis-i şerifleri ayırmak, bu hususta hiçbir bilgi sahibi olunmadığını göstermektedir.

İlk devirde iman önemli idi, son devirde de iman

önemli olacaktır. Peygamberimizin buyurduğu gibi; "**Siz öyle bir zamandasınız ki, içinizden kim emredildiklerinin onda birini bırakırsa helak olur, sonra öyle bir zaman gelecek ki, o zamanda yaşayanlardan kim emrolunduğunun onda birini yaparsa kurtulacaktır,**" (*Ramûzu'l-Ehadis, Taberani*) Çünkü ilk devirde Hüve'nin görüldüğü gönül noktasına yani peygambere tam iman vardı, bugün de Hüve noktasına tam iman eden '**Sırr-ı Âdem**' noktasını ikrar ile mümin olunur.

İlk devirde **Hatmün Nübüvvet** tatbikatı vardı, son devirde **Hatmül Velâyet** programı tatbik edilmektedir.

Resûlullah'a (s.a.v), "**Kur'an-ı Kerim'deki en büyük âyet hangisidir?**" diye sorulduğunda şöyle cevap verdi: "**Allahü lâ ilâhe illa hüvel hayyül kayyum / Allah... 'el-Hayy' 'el-Kayyum' 'Hüve'den başka ilâh yoktur.**" (*Hadisi Ebu Davud rivayet etmiştir.*)

'Hatmün Nübüvvet' ve **'Hatmül Velâyet'** **'Hüve'**den görünmektedir.

Hadisleri değerlendirmede dikkat edilmesi gereken hususlardan örnekler:

Evvelden beri erkeklerin altın ve ipekli kullanımının hurumâtı (haram kılınması) hakkında bir görüş vardır. Sevgili Efendimiz, yokluk devirleri içerisinde bir dönem insanların zarurette olmasından dolayı bunu makbul

tutmamış, ancak daha sonra bu durum değişikliğe uğramıştır. Kur'an-ı Kerim'de de bu konu ile ilgili herhangi bir hurumât söz konusu değildir. Bugün hâlâ altının hurumâtından bahsedilmesi gerçeklere uymamaktadır.

A'raf sûresi 31. âyetinde,

"Ya beniy ademe huzu ziyeteküm inde külli mescidin ve külu veşrebu ve lâ tüşrifu innehu lâ yühıbbülmüşrifıyne"

"Ey Âdemoğulları her mescit indinde süslerinizi edin. Ve yiyin ve için ve israf etmeyin. Muhakkak ki Hû müsrifleri sevmez."

A'raf sûresi 32. âyetinde,

"Kul men harreme ziyetallahilletiy ahrece li'ıbadihî vettayyibati minerrızkı kul hiye lileziyne amenu fiylhayatiddünya halisaten yevmelkıyameti kezalike nufassılül'ayati likavmin ya'lemune"

"De ki; Kim haram etti, Allah'ın rızıktan kulları için çıkardığı ziynet ve tayyibâtı?" "Onlar dünya hayatında, bilhassa da kıyamet gününde iman edenler içindir," de. Bilen bir kavim için işte böyle tafsilatlandırırız âyetleri." buyrulmaktadır.

Hadisleri tarif ve tavsif, ancak hadislerde anlatılan ilâhî hakikatleri yaşayan gönüller tarafından yapılırsa yerinde olur. Onlar Allah'ın yetiştirmesi ile ilim ve idrak sahibi olmuşlardır. Hadisler hakkında akıl mertebesinden bakılarak karar verilmesi uygun olmasa gerekir.

Bu çalışmada Kur'an-ı Kerîm âyetleri hadislerle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Neden, niçin suallerinin karşılığı verilmeye çalışılmıştır. Ehl-i zahir neden niçin suallerinin karşılığını vermek yerine susmayı ve sus demeyi tercih etmektedir. Allah sözü de olsa, ehl-i zahir kendi makamına göre anlamakta ve kendi makamını aşmamaktadır, velâyet ise âyetlerin manalarını hiç durmadan açmaktadır.

Velâyet eksik veya yanlış anlamaları doğrultmak ile vazifelenmiştir. Dini halka intikal ettirmekle vazifeli olanların daha doğru ve ileri bilgiyi kabul ederek halka intikal ettirmeleri icap etmektedir.

Bu kitapta her âyetin karşılığı hadisler ile belirtilmiştir. Kur'an'ın manayı hakikatini ve özünü en iyi ifade eden Peygamberimize ait sözler esas alınmıştır. Hadis çalışması ile ilgili olarak yapılan tetkiklerde bazı hadislerin kaynağını bulmak mümkün olmadığından, Peygamber Efendimizin (s.a.v) lütfetmiş olduğu düstur üzerine hareket edilmiştir.

Âyetlerle hadislerin karışmaması için Peygamber Efendimiz (s.a.v) hadisleri yazdırmamıştır. Ancak hadisler için bir düstur vermiştir. Şöyle ki; "**Benden nakledilen sözler Kur'an-ı Kerim'e uygun ve insanlığın hayrına ise bana aittir**" Bu çalışmada Sevgili Efendimizin bu beyanı düstur olarak alınmıştır.

Onbeş asırlık İslâm tarihinde, bugüne kadar intikal eden bilgilerde eksiklik ve farklılıklar olabilir, ancak Efendimizin bu düsturu ile hatadan kurtulmaktayız. Bazı hadisler kaynakları açısından sahih de dense, Peygamber Efendimizin bu düsturuna uymamaktadır. Raviler zincirine dikkat edilerek derlenen hadisler olmasına rağmen sadece ravilere dayanarak bir hadisin kabul edilmesinde atlamalar olabilir. Esas olan Efendimizin düsturuna göre hadisleri değerlendirmek olmalıdır. Ravi zincirinden intikal edenlerin mutlaka sahih olduğunu ifade etmek doğru olmasa gerekir.

Zahir ilim sahipleri hadis rivâyetinde ilham ve mânâları toptan reddetmişlerdir. 'Şeytan çocukları dürter de çocuk ağlarmış' rivâyeti de senedi sağlam diye hadis olarak dikkate alınmıştır. Ebu Hureyre'den rivâyet edilmiş olan bu haberin aslına ve Kur'an'a uygunluğuna bakılmamaktadır. Yine insanlar yapılmasını istemedikleri için ve kendilerince günah olarak değerlendirdikleri hususlar için hadisler icat etmişlerdir. Sonra bunlar nâs için bir din olmuştur. Her şeye günah yasak deyince insanların kıpırdayacak halleri kalmamıştır.

Hadis ve Kur'an ile ilgili bu kitap, bu zamanda Allah'ın lütfettiği maneviyat ve din anlayışı üzerinden yapılmıştır. Bu, "**Zamanın imamına uyunuz**" beyanına uygundur. Hz. Mevlana; "**İnsanı kabul etmeyenin hali iblisten kalma mirastır.**" buyurarak Zamanın İnsanı noktasını işaret etmiştir.

Bugün Sevgili Peygamberimizin bizlere bildirdiği Kur'an ve hadisler ile tatbikat yapmaktayız. Allah'ımızın lütfettiği Kur'an'ı Peygamberimizin bildirdiği ve açıkladığı şekilde tatbik ediyoruz ve Peygamberimizin şeriatını ve yaptıklarını yapmaya çalışıyoruz, yani sünnet-i seniyesini tatbik ediyoruz. Sünnet namazlarını Peygamberimiz kılmış diyerek kılıyoruz ve her an Peygamberimize dua, salavat ve kelime-i şahadet getiriyoruz.

Allah'ın kendi hasletlerini Hz. Muhammed (s.a.v) ile kendisinden kendisine bilmesini idrak etmeye çalışıyoruz. Allah, Peygamber ile kullarına vereceği talimatı Peygamberinde hıfz etmekte ve Peygamberi ile tatbikatla bildirmektedir. O halde '**El kitab**' Peygamber olmaktadır, yani peygambere uymak Kur'an'a uymak demektir.

Allah, Peygamberle insan varlığının taşıyabileceğini emretmektedir. Nitekim Peygamberimiz farz olabilir düşüncesiyle pek çok şeyden kaçınmıştır. Peygamberimiz günde beş vakit namaz emir buyurmuştur. Bu da vitirle beraber yirmi rekât namaz eder. Dua kitaplarında ise bin

rekatlık namazlar yazılmaktadır. İnsan takatinin üzerinde bulunan ibadetler insanları itaatsizliğe sevk eder. Hâlbuki Allah'ın nizamı insanı itaatsizliğe sevk etmez. Ehl-i zahirin söyledikleri insan yaşamına ve takatine uymamaktadır. Dua kitapları horoz öttüğünde ya da merkep anırdığında okunacak duaları yazmaktadır.

Hz. İmam-ı Ali; "**Aklın almadığı dinden değildir,**" buyurmuşlardır. Velâyet akıl ve mantık dışı sözleri ciddiye almamıştır.

Âyet ve hadislerde müfessirlerin '**Müteşabih**' olarak nitelendirdiği Allah'ın kendi zâtiyetini ve sıfatlarını tarif ederken kullandığı muhtelif kelimeler vardır. Allah'ın eli, ayağı, vechi, gadabı, gülmesi gibi her türlü duygular ve madde dahil her şey O'na aittir. Beşeri olarak insanlardaki duygular hisler, idrakler hepsi Allah'a aittir. Bunlara Kur'an'da çeşitli şekillerde işaret edilmiştir.

Kur'an-ı Kerîm'de geçen âyetlere dikkat edilirse Allah'ın zâtı ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Peygamber Efendimiz Allah'ımızın hususiyetlerini insanlara intikal ettirmiştir. Bu durumda, '*Peygamber sözü Allah sözü değildir*' demek hakiki bir yanılğı olur.

Kur'an-ı Kerim'de Allah'ımız nizam ve düsturunu anlatmıştır. Peygamber Efendimiz bu tatbikatların nasıl olacağını bildirmişlerdir. O'nun hadislerini dikkate almak

icap eder. Peygamber Efendimizden sonra gelecek olan veliler de Kur'an-ı Kerîm'deki âyetleri Allah'tan aldıkları ilham ve beyan ile yorumlayıp açıklarlar.

Allah Peygamberimizi âyetleri ve hadisleri ile yetiştirmiştir, evliyasını da muhaddesun zümresine dahil olduklarından '**Hades**' ile, yani ilham ve beyanları ile yetiştirir.

'Allah ile kulu arasında kimse giremez' diyenler *'bize Kur'an-ı Kerîm yeter, Peygamberin hadislerine ihtiyaç yoktur'* demektedirler. Zaten *'Allah ile kul arasında kimse giremez'* sözü velâyet için ikiliktir.

Allah'ımız Peygamberleri ve velileri ile bizzat kendisinden kendisini anlatır. Kulun yetişmesi demek, Allah'ın kendisinden kendisine olan varlığını terakki ettirmesidir.

Din ile ilgili olarak yapılan çalışmaların iyi niyet taşınması ve insanlığın hayrına olmasına dikkat edilmelidir. Bu hususta bir art düşünce ve fikriyat makbul değildir.

Hicr sûresi 9. âyetinde,

"İnna nahnü nezzelne'z zikre ve inna lehu lehafizun"

"Muhakkak ki "Zikri" inzal eden biziz ve mu-

hakkak ki 'Hû'yu elbette muhafaza ederiz."
buyrulmaktadır.

Kur'an'ın özü ve yazısı (hattı) hiç bir zaman değişmez. Bu âyete göre değişmesi zaten mümkün değildir. Ancak Kur'an'daki âyetleri zamana göre anlamak ve zamana göre ifade etmek mümkündür. Kur'an namütenahi manalar taşıyan ilâhî bir kitaptır, her kelimesi, her âyeti her zamana göre açılıp anlatılabilir.

İslâm'ın ruhuna vakıf olmayan kişiler tarafından Kur'an'ın özüne uygun olmayan kelimeler kullanılarak anlatım ve tefsir yapılması, o zamana göre tefsir yapmak demek değildir.

Sevgili Efendimizin hadis-i şerifleri fevkalade şümullü sözler olması ve her kelimesinin çok geniş bir mânâ taşımasından dolayı, bazı sözleri bugün için hâlâ tam manasıyla anlaşılmuş değildir. Nitekim "**Bana dünyanızdan üç şey sevdirdi..**" hadisindeki "**dünyanızdan**" ifadesi hâlâ meçhul görünmektedir. Bu, Sevgili Efendimizin bütün âlemlerdeki tatbikat ve icraatını belirten bir konu olsa gerekir. Ancak bu konuda hâlâ bilinmeyen mânâlar olduğu görülmektedir. Onun için Peygamberimizin mübarek sözlerini sadece peygamber sözü olarak değil, o sözleri Allah'ımızın peygamberimizle vermiş olduğu mesaj olarak mütalaa etmek daha yerinde olur.

Kur'an âyetlerinin ruhaniyetini Sevgili Peygamberimizin lütfettiği hadisler açmış ve anlatmıştır. Âyetlerin hususiyeti hadisler ile açıklanmış ve izah edilmiştir. Peygamberimizin, "**Size paha biçilmez iki emanet bırakıyorum. Birisi Allah'ın kitabı Kur'an, diğeri de benim Ehl-i Beyt'imdir. Bunlara sarılırsanız asla sapıklığa düşmezsiniz. Bu ikisinin hesabı kıyamet günü sizden sorulacaktır.**" (Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 323) buyurarak işaret ettiği "**Ehl-i Beyt**" bu yolun "**ruhaniyeti**"dir.

Bazı kimselerin de kendilerini akrabalık yolu ile Peygamberimize olan yakınlıklarından bahsetmesi düşündürücüdür. Peygambere itiraz edenlerin bir çoğu peygamberin amcaları ve akrabaları olduğu bilinmektedir. Ehl-i Beyt yolu Allah'ın manevî yakınlık verdiği özel gönüller olsa gerekir. Ehl-i Beyt yolundan yüründüğü takdirde Kur'an'ın ruhaniyetinden feyziyâb olunur.

Sevgili Efendimizin hadisleri yazdırmamasında namütenahi hikmetler vardır. Peygamberimiz Kur'an âyetlerinin sonsuz mânâlar taşımasından dolayı her devirde zahir eden zamanın risalet noktası olan gönlün kendi devrinin lisanı ile bunları açması için hadisleri yazdırmamıştır. Böylelikle her zamanın Muhammedî meşrebi o günün lisanı ve anlatımı ile Kur'an'ı açmakta ve O'ndaki hususiyetleri nâsa tebşir etmektedir.

Casiye sûresi 6. âyetinde,

"Tilke ayatullahi netlûha aleyke bi'l hakkı febieyyi hadiysin badillahi ve ayatihi yü'minun"

"İşte Allah'ın âyetleri... Onları sana hakk ile tilavet ediyoruz. Artık Allah'tan ve 'Hû'nun âyetlerinden sonra hangi hadîse iman ederler?" buyrulmaktadır.

Âyette, **"Artık Allah'tan ve 'Hû'nun âyetlerinden"** buyrulmakta ve **"âyet"** kelimesinin Allah ve O'nun risalet noktaları olduğu açıklanmış olmaktadır.

Âyette Kur'an âyetleri için de, **"Hadis"** kelimesi kullanılmaktadır. Kur'an-ı Kerîm sözlerine âyet denmektedir. Kur'an ise Kur'an sözlerine hadis demektedir. Kur'an'a göre âyetten murad risalet noktaları olarak ifade edilmiş olsa gerekir.

Velâyetten görünen evliya-ı kiram hazeratının sözlerini de bu şekilde görmek icap eder. Onlardan sadır olan sözler de yazılan kitaplar da ilham ve beyan iledir. Peygamberimiz bu sebeple kendisinden sonra **"Muhaddesun"** yani kalbinden ilham ve beyan alan gönüller ile yürünmesini tavsiye etmişlerdir. Bunlar inkâr edilmekle Kur'an'ın hakikati inkâr edilmektedir. Velâyetten görünen ilâhî gönüllerinin sözleri de Allah sözüdür. Nitekim Hz. Mehmed Ali Bey bir kitabına, **"Mağz-ı Kur'an"** demiştir.

Hz. Abdülkadir Geylâni, Hz. Mevlâna gibi velâyet gönüllerinin yazmış oldukları eserlerdeki sözler, Kur'an'ı anlamak ve idrak etmek içindir. Velâyet gönüllerinin sözleri âyet ve hadisleri anlamakta yol göstericidir. Çünkü hepsi Allah tarafından lütfedilmektedir, yani hepsi aynı kaynaktan gelmektedir.

Peygamberimizden asırlar sonra 'içtihad kapısı kapandı' diyerek o zamanki anlayış ve idrak ile içtihad edenler ve mezhep imamlarını tabu haline getirerek yürümek isteyenler, Kur'an'ın bugünkü anlayış ve idraki için ne diyebilirler? İşte bunun için Kur'an'ın anlaşılmasına set çekilmek ve zincir vurulmak istenmiştir. Bu kitap bu yanlış anlamaları belirtmek, geçmiş velileri tasdik ile hadislerin de Allah sözü olduğunu açıklamaya matuf olarak kaleme alınmıştır.

Tevbe sûresi 127. âyetinde.

"Sarefallahü kulubehüm biennahüm kavmün lâ yefkahune"

"Allah onların kalplerini çevirmiştir zira onlar anlamaz bir kavimdirler." buyrulmaktadır.

Abdullah b. Amr bin As (r.a) Resûlullah'ın şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: **"Ya mukallibel**

kulub sebbit kalbî ala dinike / Ey kalbleri çeviren, kalbimi dinin üzerine sabit kıl." (Tirmîzî)

Hüve't Tevfikü'r Refik
ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

H Ü V E

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

İlâhî kudretin bu dünyada bilinen isimleri olduğu gibi, bilmediğimiz nice âlemlerde ve ilâhî âlemde de tatbikata konulmamış, zuhur bulmamış nice isimlerinin olduğu hakikattir. Gerçekte bütün isimlerin Rabbimizin zâtına ait olduğu aşikârdır. Kudret-i ilâhîyenin zatiyyetini işaret eden isimlerin bilinmesi mümkün olmadığından Rabbimiz bir lütuf yaparak isimden münezzeah bir nokta olan **Hüve** zamirini işaret buyurmuşlardır.

Gerek bu dünyada gerekse ilâhî âlemlerde hangi isimlerin fiili icrada olduğunu bilemiyoruz. Zuhur yapmış ve yapmamış namütenahi isimlerin sahibi olan Hüve'yi hiçbir isim tam olarak tarif ve tavsif edemeyeceğinden, zatiyyet-i ilâhîye Hüve'yi işaret buyurmuşlardır.

Hüve zâttır, nübüvvet Allah ismine bağlıdır; velâyet ise Hüve'ye bağlıdır. **H.z. Muhammed** (s.a.v) **Hatemen Nübüvvet** olarak Hüve'yi daima hususiyede tutarak Allah ismini zikretmiştir. Sevgili Efendimiz Kur'an-ı Kerîm'de pek çok yerde Hüve zamirini belirterek Hüve'nin hususiyetleri ile ilgili bilgiler vermiştir.

Kur'an'da Hüve kendini zamir olarak hususiyede

tutmuştur. Yani Hüve zamirdir, ondaki hakikat ise zâtîyet-i ilâhîyedir. Hüve'nin tam tatbikat ismi Allah ismidir.

Hatmül Velâyet ise, velâyet icabı Hüve'yi zikreder. Peygamber Efendimiz Hatmül Velayet sırrı ile lütfetmiş olduğu Hüve sırrının Allah'ın arzuyu ilâhîsi ile zamanı geldiğinde açılacağını işaret etmişlerdir.

Hüve'nin dünyada velâyet sırrı ile tatbikatta olduğu bilinmektedir. Hüve noktası yanlış reddetmez; doğrultur, düzeltir; ondaki rahmeti görür; yanlıştan doğruyu çıkartır.

Vacib ul-Vücûd kelimesinin **Hüve** anlamında yazıldığını görmekteyiz. Ancak Vacib ul-Vücut bir isimdir. Hüve isim değildir. **Hüve**, İsimlerden münezze olarak Allah'ın zatiyyet-i hüviyetini işaret eder.

Hüve'nin görüldüğü gönül noktası olarak Hz. Muhammed (s.a.v) in verdiği bir karar Allah ismi tarafından tatbikata koyulmaktadır. Ancak, Allah ismine itiraz edenlere bir mühlet verilmektedir. Hüve'nin görüldüğü risalet noktasına itirazı ise Allah ismi kabul etmemektedir.

Kur'an'ın anlatımı ile bütün peygamberlere yapılan itirazlar Hüve'ye itiraz şeklinde sayıldığı için makbul tutulmamıştır.

Nitekim kendisine itiraz eden hanımını Lût Peygamber bağışlanmasını istemesine rağmen Allah onu bağışlamadı ve helâk olanlardan oldu. Çünkü o itiraz Hüve'ye karşı yapılmıştı.

Yine Nuh Peygamberin oğlu da babasına itiraz etmişti. Babasının oğlu için Allah'tan bağışlanma istemesine rağmen Allah kabul etmedi. Çünkü o itirazın aslında Hüve'ye yapıldığı görülmektedir.

Maide sûresi 78. âyetinde,

"Lü'nelleziyne keferu min beniy israiyle alâ lisanı davude ve ıysebni meryeme zalike bima asav ve kanu ya'tedune."

"Benî İsrail'den küfre düşenler Davud'un ve Meryem oğlu İsa'nın lisanı üzere lânetlenmişlerdir. İsyân ettikleri ve saldırgan oldukları için böyledir." buyrulmaktadır.

Haşr sûresi 22-24. âyetlerinde,

"Hüvallahülleziy lâ ilahe illa hu alimü'l ğaybi ve's şehadeh hüve'r rahmanü'r rahıym hüvallahülleziy lâ ilahe illa hu el melikü'l kuddüsüs selamü'l mü'minü'l müheyminü'l aziyzül cebbarül mütekebbir sübhanallahi 'amma

yüşrikun hüvallahü'l haliku'l bariyü'l müsavvirü lehü'l esmaü'l husna yüsebbihu lehu ma fiy's semavati ve'l ard ve hüve'l aziyzü'l hakim"

"Hüve'dir Allah ki Hüve'den başka ilah yoktur alimidir gaybın ve şahid olunanın Hüve'dir er Rahman er Rahim 'Hüve'dir Allah ki Hüve'den başka ilah yoktur. El Melik'tir, El Kuddüs'tür, Es Selam'dır, El Mümin'dir, El Müheymin'dir, El Aziz'dir, El Cebbar'dır, El Mütekebbir'dir. Sübhandır Allah Şirk koştuklarından. Hüve'dir Allah, el Halik'tir, el Barî'dir, el Müsavvir'dir. Hû'nundur esmaül hüsna. Tesbih eder Hû'yu semavatta ve arzda olanlar. Ve 'Hüve'dir el Aziz, El Hakim..." buyrulmaktadır.

Hadis: Resûlullah (s.a.v) seferden dönerken, uğradığı her tümsekte üç kere tekbir getirir, arkadan da: "***Lâ ilahe illallahu vahdehu la şerike leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve ala külli şey'in kadir.*** (Allah'tan başka ilah yoktur. Hû tekdir, ortağı yoktur, mülk Hû'nundur, hamd Hû'yadır. Hüve herşeye kadirdir) dönüyoruz, tevbe ediyoruz, kulluk ediyoruz, secde ediyoruz, Rabbimize hamdediyoruz. Allah va'dinde sadık oldu, kuluna yardım etti. (Hendek Harbi'nde) **müttefik orduları**

tek başına helâk etti" buyururdu. (İbnu Ömer Kütübü Sitte Hadis No: 1834)

Hicr sûresi 25. âyetinde,

"Ve inne rabbeke hüve yahşürühüm innehu hakiymün aliyim"

"Ve muhakkak ki Rabb'in 'Hüve' onları haşreder ve muhakkak Hû Hakîm'dir Alîm'dir."

Al-i İmrân sûresi 18. âyetinde,

"Şehidallahü ennehu la ilâhe illâ hüve vel-melaiketü ve ülül'ılmı kaimen bilkıstı la ilâhe illâ hüvelaziyzülhakiymü"

"Şehadet eder Allah illâ 'Hüve'den başka bir ilâh olmadığına ve melekler ve kıst (adalet) ile kaim olan ilim sahipleri de. İllâ 'el Aziz', 'el Hakîm' 'Hüve'den başka ilâh yoktur."

Hz. Peygamber (s.a.v) buyurdular ki: **"Duaların en faziletlisi arefe günü yapılan duadır. Ben ve benden önceki peygamberlerin söyledikleri en faziletli söz, 'lâ ilahe illallahu vahdehu la şerike leh lehü'l'mülkü ve lehü'l-hamdü ve Hüve ala külli şey'in kadir.' (Allah'tan başka ilah yoktur, Hû tek-**

tir, Hû'nun ortağı yoktur, mülk Hû'nundur, hamd Hû'ya aittir. Hû, herşeye kadirdir) sözüdür." (Amr İbnu Şuayb an Ebihi an Ceddihi Kütübü Sitte Hadis No: 1863)

Bakara sûresi 255. âyetinde,

"Allahü la ilâhe illâ hüve'l hayyül kayyum"

"Allah... 'El Hayy', 'el Kayyum' 'Hüve'den başka ilâh yoktur." buyrulmaktadır.

Resûlullah'a (s.a.v), **"Kur'an-ı Kerim'deki en büyük âyet hangisidir?" diye sorulduğunda şöyle cevap verdi:" "Allahü lâ ilâhe illa hüvel hayyül kayyum / Allah... 'el-Hayy' 'el-Kayyum' 'Hüve'den başka ilâh yoktur. (Ebu Davud)**

Hiçbir isim O'nu tam olarak ifade edemez. Nitekim ilâhî yaratıcıyı çeşitli isimlerle ilâh edinmişlerdir. Hüve kendisinin hiçbir isimle tahdid edilemeyeceğini böylece bildirmektedir.

A L L A H

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Bizim yaşadığımız bu âlemde (boyutta) ilâhî kudret kendisinin **Allah** ismi ile zikredilmesini arzu buyurmaktadır. Tabiatda da bunun işaretlerini görmek mümkündür. Mesela bal peteğinde, muhtelif balıkların yüzgeçlerinde, bazı ağaçların gövdelerinde, yine pek çok bitkinin üzerlerinde '**Allah**' lafz-ı celîlini görmek mümkündür.

Her peygamber, her veli ve her gönül Allah'ın onlara lütfettiği meşrep üzere Allah'ı idrak ederler. O halde ilâhî kudreti bir şekilde ifade etmek mümkün değildir. O yüzden Allah'ımız ilâhî nizamı icabı olarak "**Beni Allah ismim ile zikredin.**" buyurmaktadır.

Rabbimiz bütün insanlarda kendisini değişik tanıttığı hâlde, ism-i cami hususiyeti taşıyan Allah ismi ile kendisinin anılmasını arzu buyurmakla, bütün insanları tevhide getirmektedir. Bu, Allah'taki arzuların namütenahi olduğunu ve bu namütenahiliğin Hüve'den, yani zâtîyet-i ilâhîyeden hâsıl olduğunu göstermektedir.

Bizler de Allah'ın bizlere vermiş olduğu meşrep üzere, Allah'a isim vermek yerine, Allah'ın kendisinin anılmasını istediği isimle 'O'nu zikretmeliyiz. Bu durum

karşısında Allah'a subuti deliller isnad etmeye kalkmak mümkün değildir, çünkü insan yaratılmıştır. Yaratılmış olan varlığın yaratanının nasıl olması gerektiği ile ilgili tarifler yapması makbul değildir. Selbi ve subuti deliller icat etmek, Allah dununda bir tanrı icat etmek demektir. Onun için Rabbimiz; "**Beni hiçbir şeikle benzetmeyin. Ben insan yaratacağım. Beni ararsanız insanda arayın**" buyurmuştur.

Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesine gölge düşürecek kelimeleri kabul etmek mümkün değildir. Bu gibi mülahazalar ilâhî idrakte eksikliklerdir. Allah için söylenen selbi-subuti delillere uymuyorsa, Allah olmayacak mıdır? Belki o zamanki şartlarda öyle konuşmak icap etmiştir, ancak bugün daha ileri bir anlayış söz konusudur.

Rabbimiz, '**Allah**' ismi üzerinde hassasiyetle durmuştur. Çünkü Allah ismi, her insanın yaratıcısını idrak edip anlaması için bir anahtardır. İlâhî yaratıcı bir nebze olsun idrak edilip anlaşılması için anlama kapasitesi lütfettiği insana Allah ismi ile rahmet lütfetmektedir. Allah, başka isim ve kelimelerle ifade edilmeye kalkıldığında ise, bu hususiyetin bir tesirinin olmadığı görülmektedir.

Yusûf sûresi 40. âyetinde,

"Ma ta'büdune min dunihi illâ esmaen semmeytümuha entüm ve abaüküm ma enzelalla-

hü biha min sultan ini'l hukmü illâ lillahi emere ellâ ta'büdü illâ iyyah zalike'd diynü'l kayyimü ve lakinne eksere'n nasi la ya'lemun"

"Hû'nun dununda illâ sizler ve atalarınızın isimlendirmiş olduğu isimlere ibadet etmeniz. Allah onlar ile sultan inzal eylememiştir. Muhakkak ki hüküm Allah'ındır. 'Hû'dan başkasına ibadet etmemenizi emretmiştir. Din-i kayyim budur. Ve lâkin nasın ekserîsi bilmezler." buyrulmaktadır.

Bugün Allah anlayış ve idrakinde bir hususiyet vardır. Tabiatıta birçok yerde '**Allah**' isminin yazıldığı görülmektedir. Bu da, bütün varlıklarda Allah ism-i celilinin meriyette olduğunu aşikâr kılmaktadır. Allah söz konusu olduğunda, bunu kelimelerle ifade etmek mümkün değildir. Allah için "**namütenahi**" kelimesini kullanmak bile kifayetsiz kalmaktadır.

Mücadele sûresi 7. âyetinde,

"...Sümme yünebbühüm bima 'amilu yevme'l kıyameh innallahe biküllü şey'in 'aliym"

"...Sonra haber verir kıyamet günü onlara işlediklerini. Muhakkak Allah her şeyi alîmdir..."

Hadis: İbn Mes'ud'dan: "**Sizden hiç kimse yoktur ki Allah onunla baş başa kalmasın. Evet, herhangi biriniz on dördüncü gecesinde ay ile baş başa kaldığı gibi, (Rabbi ile baş başa kalır). Sonra Allah Teâlâ sorar: Ey Âdemoğlu! Benim hakkımda seni aldatan ne idi? Ey Âdemoğlu! Bildiğinle nasıl amel ettin? Ey Âdemoğlu! Peygamberlere nasıl karşılık verdin? Ey Âdemoğlu! Senin gözünde ben rakîb (koruyan gözeten) değil miydim? Oysa sen o gözle sana helâl olmayana bakardın. Kulaklarının üzerinde rakîb değil miydim? Allah Teâlâ onun bütün azalarını sayar**".(Ebû Nuaym, Hilye)

Hadis: "**Mü'min kul Rabbine öyle yakınlaştırılır ki, örtüsünü üzerine koyar, günahlarını kuluna itiraf ettirir. "Şu filanca günahını biliyor musun?" diye sorar. O kul da: "Biliyorum" diye cevaplar. Sonra iki kere "biliyorum, Ey Rabbim!" der. Allahû Teâlâ da: "Onu dünyada iken örttüm ve seni bugün bağışladım" diye buyurur. Sonra da iyilikleri bulduran sahifesi ortaya açılır. Başkalarına yahut kâfirlere gelince, onlar için şahit olanların önderleri: "Bunlar Rableri hakkında yalan söyleyen kimselerdir, Allah'ın lâneti zalimlerin üzerine olsun" diye seslenir.** (Buhari)

Bu hadis-i şerif, velâyette zuhur eden **Mahkeme-i Kübra** tatbikatını anlatmaktadır. '**Mutu kable en temu-**

tu / Ölmeden önce ölünüz' sırrı ile temizlenmiş olan gönüllerde mahkeme-i kübra tatbikatı zuhur eder ve yukarıdaki hadis-i şerifle bildirildiği şekliyle o gönül ebedi af ve mağfirete kavuşur ve Allah'ın muhles kullarına dahil olur. Bu gönüllerde, "**Elâ inne evliyaallahi la havfün aleyhim ve la hüm yahzenun / Dikkat edin muhakkak ki evliyaullah... Ne korku vardır aleyhlerine ne de mahzun olurlar...**" (Yunus 62) âyeti zuhur eder.

Rableri hakkında yalan söyleyenler; Allah'ın bildirmediği şekliyle değil de, kendi akıl mertebelerine göre Allah'ı tarif ve tavsif edenlerdir.

Hadid sûresi 4. âyetinde,

"...Ve hüve ma'aküm eynema küntüm vallahü bima ta'melüne basiyr"

"...Ve "Hüve"dir sizlerle olan her nerede iseniz ve Allah işlediklerinizi basîrdir."

Hadis: Osman bin Kesir: "**İmanın en faziletlisi nerede olursan ol Allah'ın seninle beraber olduğunu bilmendir."**

Asr sûresi 1. âyeti,

"Vel asri"

"Ve (Andolsun) el Asr'a"

Hadisler: **"Âdem oğlu dehre söverek beni ezalandırır, hâlbuki ben dehr'im. Her emir benim elimdedir. Geceyi gündüzü ben idare ederim"** (Buhârî; Müslim; Ebû Dâvûd).

"Dehre (zamana) sövmeyin. Çünkü dehr ancak Allah'tır" buyrulmuştur. (Buhârî; Müslim; Muvatta').

"Zamana sövmeyin! Çünkü Allah, kendisi zamandır." (İbn Katâde)

Zariyat sûresi 56. âyeti,

"Ve ma halaktü'l cinne ve'l inse illa liyabü-dun"

"Ve Ben cinni ve insi Bana ibadet etsinler diye halkeyledim."

Hadis: İbnu Mes'ud anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Allahû Teâla Hazretleri'nin fazlından isteyin. Zira Allah, kendisinden istenmesini"**

sever. İbadetin en efdali de (dua edip) kurtuluşu beklemektir." (Tirmizî, Daavât 126. 3566)

Nu'man İbnu Beşîr anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) **"Dua ibadetin kendisidir"** buyurdular ve sonra şu âyeti okudular. **"Ve Rabbimiz "Bana dua edin, size icabet edeyim. Muhakkak ki ibadetimden istikbar edenler aşağılanmış olarak cehenneme dahil olacaklardır, der."** (Mümin 60. Tirmizî, Tefsir, Gâfir, (2973); Ebû Dâvud, Salât 358, (1479)

Cuma sûresi 10. âyet,

"Ve'zkürullahe kesiyren lealleküm tüflihun."

"Allah'ı çok zikredin ki, felaha eresiniz."

Ebû Hüreyre anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Kul Rabbine en ziyade secdede iken yakın olur, öyle ise duayı çok yapın."** (Müslim, Salât 215, (482); Ebû Dâvud, Salât 152, (875).

Tekvir sûresi 29. âyet,

"Ve ma teşaune illa en yeşaallahü rabbü'l âlemiyn"

"Ve sizler ancak Âlemlerin Rabbi Allah dileyincede dilersiniz"

İnsan sûresi 30. âyet,

"Ve ma teşaune illa en yeşaallahü innallahe kane 'aliymen hakiyma."

"Ve Allah dilemedikçe dileyemezler. Muhakkak Allah alîmdir, hakîmdir."

Hadis: Zeydu'l-Hayr'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Ya Resûlullah, Allah'ın kendisi hakkında hayır dilediği kişideki Allah'ın alameti ile hayır dilemediği kişideki Allah'ın alameti nedir, bana bildir." Şöyle buyurdu: "**Ey Ebu Zeyd nasıl sabahladın?**" Ben de: "Hayrı ve hayır ehlini isteyerek. Eğer hayra kudretim yetebildi ise ona yöneldim. Eğer kaçırdımsa buna üzuldüm, onu arzuldım" dedim. Şöyle buyurdu: "**İşte bu Allah'ın hayır dilediği kişideki Allah'ın alametleridir. Eğer sana Allah bu alametlerin dışındaki şeyleri dileydi sana onları hazırlardı.**" (Razzin)

Kişide müspet ve menfî duygular vardır. O halde kişinin Allah'tan hayır dilemesi, O'na iltica etmesi gerekmektedir. Yani Allah'tan "**hayırlı arzular**" istemesi makbul olur. Esasta her kulda Allah'ın bir programı vardır. Kul, Allah'tan kendi nasibini talep etmelidir.

Tevbe sûresi 104. âyet,

**"Elem ya'lemû ennallahe hüve yakbelüttevbe-
te an ibadihî ve ye'huzüssadakati ve ennalla-
he hüvettevvabürrahıymü"**

**"Bilmezler mi ki Allah 'Hüve' kullarından
tövbeyi kabul eden ve sadakaları alandır. Ve
ki Allah 'Hüve' 'et Tevvab'dır, 'er Rahîm'dir."**

Hadis: **"Allah kulunun tövbesine, sizden biri-
nizin çölde devesini kaybettiği haldeyken devesi-
ni bulmasından daha çok sevinir."** (Buhari, Müslim).

Furkan sûresi 64. âyet,

**"V'elleziyne yebiytune lirabbihim sücceden
ve kıyama"**

**"Ve Rablerine secde ve kıyam ederek gecele-
yenler,"**

Meryem sûresi 58. âyet,

**"İza tütla aleyhim ayatü'r rahmani harru süc-
ceden ve bükiyya"**

"Kendilerine Rahman'ın âyetleri tilâvet

olduğunda ağlayarak secdeye kapanırlardı."

Hadis: **"Allah'ın, kendisini yüzünü yere koymuş secde eder halde iken kulunu gördüğü halden Allah'a daha sevimli gelebilecek kulun hiçbir hâli yoktur."** (Taberani el-Evsat)

Saffat sûresi 1. âyet,

"Vessaffati saffa"

"Ve (andolsun) saflar halinde sıralananlara"

Saff sûresi 4. âyet,

"İnnallahe yühıbbülleziyne yükatılûne fiy sebilyihi saffan keennehüm bünyanün mersusun"

"Muhakkak Allah kendi yolunda bitişik binalar gibi saflar halinde mücadele edenleri sever."

Hadis: **Allah üç grup insana güler. İnsanlar namaz için saf bağladıkları zaman, sıra sıra dizdikleri zaman, Allah güler. Arkadaşlarının ötesinde çarpışan mücahid adama Allah güler. Ve**

geceleyin namaza kalkmış olan kula da gülerek bakar. (*Ebû Said el-Hudrî'den rivayet*)

Ta-ha sûresi 44. âyet,

"Fekula lehu kavlen leyyinen le'allehu yetezekkerü ev yahşa"

"Ama ona mülâyim (yumuşak) bir söz söyleyin, belki tezekkür eder veya haşyet eder (korkar)"

Hadis: **Tayyib kelâm cihada yakın gelir.** (*Buhari*)

Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: **"Bir kimse yumuşak davranmaktan mahrum ise hayrın tamamından mahrumdur."** (*Cerir: Kütübü Sitte Hadis No: 1997*)

Yasin sûresi 65. âyet,

"El yevme nahtimü ala efvahihim ve tükellimüna eydiyhim ve teşhedü ercülühüm bima kanu yeksibun"

"O gün mühür vururuz dudaklarına ve tekelüm eder elleri ve şehadet eder ayakları kesbetmiş olduklarından ötürü"

Hadis: Enes (r.a) der ki: Hz. Peygamber ile beraber bulunuyorduk. Hz. Peygamber gülümsedi, sonra '**Neden güldüğümü biliyor musunuz?**' dedi. '*Allah ve Resûlü daha iyi bilir?*' dedik. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle anlattı: "**Kulun Rabbiyle konuşmasına güldüm. Kul der ki: 'Yâ Rab! Sen beni zulümden korumadın mı?' Allah Teâlâ 'Evet! Korudum!' der. Kul; 'Ya Rab! Nefsimin aleyhinde ancak benden olan bir şahidi kabul ederim' der. Bunun üzerine Allah Teâlâ kula, 'Bugün hesap görücü olarak nefsin, şahid olarak Kirâmen Kâtibîn melekleri kâfidir' der". Hz. Peygamber şöyle devam etti: **Bunun üzerine kulun ağzı mühürlenir. Azalarına konuşun emri verilir. Azalar kulun amellerini teker teker söylemeye başlarlar. Sonra kula konuşma fırsatı verilir. Kul azalarına hitaben der ki: 'Sizlere yazıklar olsun! Ben sizin için mücadele ediyorum'**. (İmam Ahmed, Müslim, Nesâî)**

Bakara sûresi 109. âyet,

**"Vedde kesiyrün min ehlilkitabî lev yerüddu-
neküm min ba'di iymaniküm küffaren hase-
den min ındi enfüsihim min ba'di ma tebey-
yene lehümülhakku fa'fu vasfehu hatta ye'ti-
yallahü biemrih innallahe alâ külli şey'in ka-
diyr"**

"Ehl-i kitabın ekserisi, kendilerine hak te-beyyün ettikten sonra nefisleri indinden bir hasetle sizleri imanınızın ardından küffarlı-ğa geri çevirmek isterler. Allah size Hû'nun emrini getirinceye kadar affedin ve vazgeçin. Muhakkak ki Allah her şeye kadîrdir.

Hadis: **"Kıyamet günü olduğu zaman Allahû Teâlâ her Müslüman'ı bir Yahudi'ye ya da bir Hıristiyan'a karşı müdafaa eder ve: *"Bunlar sizin ce-hennemden kurtulmanız için fidyelerinizdir"* diye buyurur. (Müslim)**

Mus'ab İbnu Sa'd: Babama şu âyet hakkında sor-dum: Ey Muhammed! **"Size amelce en çok zararlı olanları haber verelim mi?" de.. (Kehf, 103)** ve dedim ki: *"Burada kastedilenler Haruriler midir?"* Bana: **"Hayır, onlar Yahudiler ve Hıristiyanlardır Çünkü Yahudi-ler, Muhammed (s.a.v)'i tekzip ettiler. Hıristiyan-lar ise cenneti tekzip ettiler ve: *"Cennette ne yi-yecek ne de içecek vardır"* dediler."** (Kütübü Sitte Ha-dis No: 699)

Bakara sûresi 115. âyet,

"Ve lillâhilmeşriku velmağribü feeynema tü-vellu fesemme vechullah innallahe vasi'un aliyim"

"Ve Allah'ındır maşrik ve mağrib. Artık her nereye dönsen vechullah oradadır. Muhakkak ki Allah Vasî'dir, Alîm'dir."

Enes (r.a) Resûlullah'ın şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir: **"Bazı cemâate ne oluyor ki, namaz içinde gözlerini göğe kaldırıyorlar?" Resûlullah'ın bu husustaki sözü o kadar ağırlaştı ki, sonunda şöyle buyurdu; "Ya böyle yapmaktan vazgeçerler, ya da gözlerinin nuru alınır."** (Buhari)

ALLAH'IN CEMÂLİ

Bismillahirrahmanirrahim

Bütün varlıklar Allah'tan hâsıl olduğuna göre, 'Allah şu şekildedir' diyerek Allah'a sûret atfetmek mümkün değildir. O zaman diğer varlıklar Allah'ın dûnunda olur ki, itiraza sebeptir. Yani Allah'ı herhangi bir mekân ile tespit etmek demek, diğer mekânlar Allah'ın değildir demek olur ki, '**lâ mevcude illa hû**' beyanına itiraz olmuş olur.

Aslında her şekil ve sûret Allah'tan hâsıldır; ama Allah hangi sureti işaret eder ve görünürse o noktaya (**el-İnsan**) dikkatli olmak lazımdır. Hiçbir varlığın Allah'ı tam idrak etmesi mümkün değildir. Bütün varlıklar O'ndan hâsıl olmuştur. Allah hangi noktadan kendisini izhar-ı zamir eylerse (risalet noktası) o noktaya dikkat etmek icap eder. Onun için Allah'ı bir tek şekilde düşünmek ve o şekilde bir vecih atfetmek doğru değildir.

A'raf sûresi 11. âyet,

"Ve lekad haleknaküm sümme savvernaküm sümme kulna lilmelaiketiscüdu liademe feseceedû illa ibliyse lem yekün minessacidiyne"

"Ve andolsun sizleri halkeyledik sonra sizlere sûret verdik sonra meleklere "Âdem'e secde edin," dedik de İblis hariç hemen secde ettiler. O ise asla secde edenlerden olmadı."

Hadis: Resûlullah (s.a.v) Efendimiz şöyle buyurdu: **"Allah Âdem'i kendi sureti üzerine yarattı."** (Müslim)

"Beni gören Hakkı gördü"

Hadis: **"Ben, namazgâhımda namazımı kılmış uzanmıştım. Derken ağırlık basıp uyumuşum. Derken Rabbim Tebâreke ve Teâlâ hazretleri bana en güzel bir surette geldi de buyurdu ki..."** (Taberânî'nin Ebu Ümâme'den; Bezzâr'ın İbn-i Ömer'den rivayeti; Musanna'fında İbnü Ebî Şeybe, Abdurrahmân bin Sâbit'tan rivayeti;)

Hz. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: **"Cennetlikler cennete girdiği zaman Allah Taâla 'daha da vermemi istediğiniz bir şey var mı?' diye buyurur. Onlar 'sen yüzümüzü ağartmadın mı? Bizi cennete koyup ateşten kurtarmadın mı? Daha ne isteyelim?' derler. Bunun üzerine Cenâb-ı Hakk perdeyi kaldırır, cennetliklere artık Rablerine bakmaktan daha hoş gelecek hiçbir şey verilmemiştir."** Peygamber (s.a.v) daha sonra sözlerine Yunus suresi 26. âyeti okuyarak devam etmiştir; Yunus su-

resinin 26. âyeti ise şöyle buyurmaktadır, "**İhsan edenler için güzellik ve ziyadesi vardır. Vecihlerini ne katran ne de zillet bürür. Böyleleri cennet ashabıdır. Onlar orada kalıcıdır.**" (Müslim, Tirmizi, Hanbel)

Kasas sûresi 88. âyet,

"Ve lâ ted'u meallahi ilâhen ahare la ilâhe illa hû külli şeyin halikun illa vecheh lehül hukmü ve ileyhi türceun"

"Ve Allah ile birlikte başka bir ilâha dua etme. 'Hüve'den başka ilâh yoktur. Hû'nun vechinden başka her şey helâk olur. Hüküm Hû'nundur ve Hû'ya rücû ettirilirsiniz."

En'âm sûresi 52. âyet,

"Ve lâ tatrüdilleziyne yed'une rabbehüm bilğadaveti vel'aşıyyi yüriydune vechehu ma aleyke min hıسابihim min şey'in ve ma min hısabike aleyhim min şey'in fetatrüdehüm fetekune minazzalimiyne"

"Ve Rablerine sabah ve akşam dua edenleri tard eyleme (kovma). Onlar Hû'nun vechini murad etmektedirler. Ne onların hesabından

senin aleyhine bir şey vardır ne de senin hesabından onlar aleyhine fakat onları tard edersen (kovarsan) artık zalimlerden olursun."

Kehf sûresi 28. âyet,

"Vasbir nefseke me'alleziyne yed'une rabbe-hüm bilğadati vel'aşiyi yüriydune vechehu ve lâ ta'dü aynake anhüm türiydü zinetelhayatiddünya ve lâ tüti' men aġfelna kalbehu an zikrina vettebe'a hevahü ve kâne emrühu fürütan"

"Sabah ve akşam Hû vechini murad ederek Rablerine dua edenlerle beraber nefsinin sabreyle. Ve iki gözünü dünya hayatının zinetini murad ederek onlardan geriye döndürme ve kalbini zikrimizden gaflete düşürdüğümüz ve havasına uyan ve içi ifrat olan kimseye itaat etme."

Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: "Cennet ehlinin mertebeye en düşük olanı o kimsedir ki: "Bahçelerine, zevcelerine, nimetlerine, hizmetçilerine, koltuklarına bakar. Bunlar bin yıllık yürüme mesafesini doldururlar. Cennetliklerin Allah nezdinde en kıymetli olanları ise, vech-i ilâhîye sabah

ve akşam nazar ederler." Resûlullah (s.a.v) sonra şu âyeti okudu: "**Yüzler o gün güzelleştirilmiştir. Rablerine nazar ederler."** (İbnu Ömer: (Kıyamet 22-23). Kütübü Sitte Hadis No: 5137)

"Muhakkak ki siz şu ayı görüşünüz gibi, Rabbinizi de göreceksiniz. Onu görmekte haksızlığa uğramayacak, izdihama düşmeyeceksiniz."
(Buhari, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi)

